

Results. The nature of the concept of "mechanism" is studied and the role of the mechanism of strategic management of the development of integration interaction of enterprises is established, which reflects the system of interconnected elements-components of economic mechanisms of separate subjects of business processes. The need for joint activities of enterprises on the example of agricultural market participants has been proved: cooperation and integration contribute to the creation of a number of advantages for members of such associations, including the formation of product prices. Features of network organizational structure of management and vertical integration are considered. Variants of strategic decisions are systematized with their target result of application and peculiarities of proceedings.

Conclusions. Any company has two basic options for development strategy: internal development and external growth. The specificity of the latter strategies is formed by the fact that small enterprises operate in limited market niches, which narrows the range of possible strategic decisions. The set of possible strategies includes direct, reverse, horizontal integration, market capture or development, product development, concentric, conglomerate, horizontal diversification, joint venture, reduction, rejection, liquidation and combination. The introduction of a mechanism for strategic management of the development of integration interaction of enterprises will help increase competitiveness, reduce production and transaction costs, expand market position, maximize profits and more.

Keywords: integration, integration process, integration interaction, enterprise development, strategic management, strategy, management, network structures, mechanism.

Стаття надійшла до редакції 17.09.2020 р.

Бібліографічний опис статті:

Дудник О.В. Механізм стратегічного управління розвитком інтеграційної взаємодії підприємств. Актуальні проблеми інноваційної економіки. 2020. № 4. С. 5-10.

Dudnyk O.V. Mechanism of strategic management of development of integration interaction of enterprises. Actual problems of innovative economy. 2020. No. 4, pp. 5-10.

УДК 330.3:336.7:339.7; JEL classification: O31; O38

DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2020-4-2>

МУМЛАДЗЕ Анзор Олександрович, Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
ORCID ID: 0000-0003-3065-8172

КОНЦЕПТУАЛЬНА ОСНОВА ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Мумладзе А. О. Концептуальна основа державної підтримки інноваційного розвитку національної економіки.

Вступ. Дослідження розглядає концептуальну основу державної підтримки інноваційного розвитку національної економіки. Визначені основні напрями державної інституційної підтримки та стимулювання інновацій у національному макроекономічному середовищі. Визначені основні компоненти інноваційної діяльності у національному макроекономічному середовищі.

Метою статті є формування концептуальної основи державної підтримки інноваційного розвитку національної економіки.

Результати. Доведено, що головним фактором сталого фінансово-економічного розвитку національної економіки в умовах трансформаційних перетворень є науково-технічний та технологічний прогрес. З'ясовано, що стимулювання та забезпечення інноваційно-інвестиційної активності у розвитку науково-технічного потенціалу в макроекономічному середовищі країни є основною місією державної підтримки інноваційного розвитку національної економіки. Доведено, що відтворення знань є основою функціонування інноваційної економіки, яке неможливо без ефективної й результативної системи акумулювання знань і їх практичного застосування, що ставить задачу збереження і розвитку національного середовища, генерації знань і компетенцій. Визначені елементи системного підходу державної підтримки інноваційного розвитку національної економіки.

Висновки. З'ясовано, що системний підхід вимагає дослідження об'єктів державної підтримки, які сприяють інноваційному розвитку національної економіки і процесам функціонування господарюючих суб'єктів з урахуванням їх взаємозв'язку відповідних сегментів. Обґрунтовано, що у національному інноваційному середовищі заходи інституційного регулювання інноваційної сфери країни визначаються характером прямого або непрямого впливу. Визначені базові принципи розвитку національної інноваційної інфраструктури. Доведено, що забезпечення інноваційного розвитку національної економіки в контексті трансформації фінансово-економічних процесів базується на поєднанні екстенсивних та інтенсивних показників соціально-економічної системи країни.

Ключові слова: інноваційний розвиток, національна економіка, фінансово-економічні процеси, державна підтримка.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Загальні аспекти сталого інноваційного розвитку національної економіки – це макроекономічна стабільність, ефективність і конкурентоспроможність господарського

комплексу країни та інноваційно-інвестиційна спрямованість фінансово-економічних процесів. Стратегічний успіх, особливо, у глобальному фінансово-економічному просторі, значною мірою залежить від інноваційно-

інвестиційної діяльності, яка є пріоритетним напрямом у сучасних умовах розвитку національної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням державної підтримки інноваційного розвитку національної економіки присвячені наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, а саме: Л. Албакіна, Г. Атаманчука, В. Афанасьєва, О. Бойко-Бойчук, І. Ломачинської [1-2], Г. Григор'єва [3], Ю. Древалю, Е. Кузнецова [1], О. Комеліної, М. Крупки, О. Лапко, Р. Майерсона, О. Сидорчука, Р. Рудницької, О. Стельмаха, Н. Харченко та ін.

Інноваційний розвиток національної економіки в контексті трансформації фінансово-економічних процесів характеризується синтезом підходів і методів державної підтримки інноваційного розвитку країни. Отже, питання концептуальної основи державної підтримки інноваційного розвитку національної економіки в контексті трансформації фінансово-економічних процесів є актуальним і потребує подальших досліджень.

Мета та завдання статті. Метою статті є формування концептуальної основи державної підтримки інноваційного розвитку національної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження основних напрямів розвитку інноваційно-орієнтованої діяльності у господарському комплексі країни, а також можливі шляхи нарощування їх інноваційного потенціалу підтвердило, що основну

роль у цих процесах відіграють відповідні державні інституції, які стимулюють і підтримують інноваційно-інвестиційну активність у макроекономічному середовищі країни різноманітними методами. Підвищення ролі державних інституцій у інноваційно-інвестиційній сфері взаємопов'язане з необхідністю посилення прямої фінансової та іншої підтримки окремих, найбільш пріоритетних інноваційних напрямів у господарському комплексі національної економіки та створення сприятливих умов для стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності.

Підтримка інновацій у національній економіці вимагає скоординованих зусиль значної кількості державних та регіональних інституцій, а також зацікавленості органів місцевого самоврядування. Державні інституції повинні сприяти розвитку фундаментальної науки, забезпечувати ефективну діяльність в освітньому просторі країни, підтримувати та стимулювати надходження фінансових і капітальних інвестицій в інноваційну сферу, створювати необхідну для зростання інноваційної активності відповідну інфраструктуру, сприяти суб'єктам господарювання у просуванні результатів операційної діяльності на внутрішній і зовнішні ринки, спонукати стейкхолдерів до використання нововведень та інновацій у господарської діяльності. Основні напрями державної інституційної підтримки та стимулювання інновацій представлено на рис. 1.

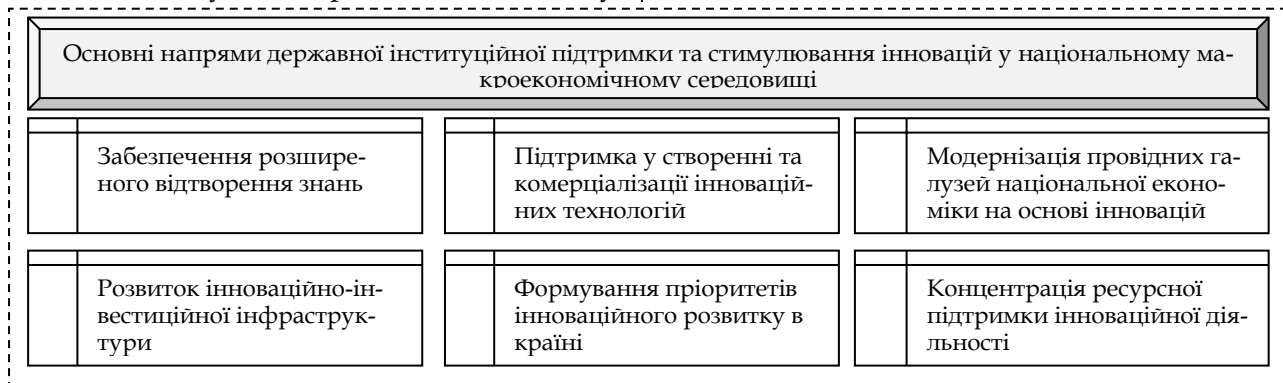

Рис. 1. Основні напрями державної інституційної підтримки та стимулювання інновацій

Інноваційна діяльність у національному макроекономічному середовищі включає наступні компоненти: випуск і розповсюдження наукоємної техніки та технологій; прогресивні міжгалузеві структурно-функціональні зрушення; реалізацію стратегічних науково-технічних програм; інвестиційна підтримка фундаментальних досліджень для забезпечення якісних змін продуктивних сил у національному макроекономічному середовищі; розробку та розповсюдження нових

ресурсозберігаючих технологій, які призначені для поліпшення соціального й екологічного стану у національному просторі. Науково-технічний та технологічний прогрес – найсуттєвіший компонент фінансово-економічного сталого розвитку національної економіки в умовах трансформаційних перетворень. Особливо важлива роль у даному аспекті приділяється інноваційно-інвестиційним процесам. Інноваційний процес у національній економіці – це комплексна сукупність науково-

технічних, технологічних і структурно-функціональних перетворень, які відбуваються у процесі впровадження інновацій в господарському комплексі країни. Цей процес забезпечує поетапне перетворення продукту мислення на інноваційний результат. Також необхідно враховувати, що інвестиційний процес у національній економіці має системну складову залучення та використання всіх видів ресурсів, матеріальних, фінансових й інтелектуальних, які вкладаються у відповідні господарські об'єкти, що забезпечує створення доданої вартості та досягнення запланованого соціально-економічного ефекту. Інноваційно-інвестиційний процес в національній економіці – це взаємопов'язаний комплекс взаємодії інновацій та інвестицій у макроекономічній системі країни.

Відповідно, основна місія державної підтримки інноваційного розвитку національної економіки – стимулювання та забезпечення інноваційно-інвестиційної активності у розвитку науково-технічного потенціалу в макроекономічному середовищі країни. В умовах сьогодення місце і роль інноваційно-інвестиційної політики у структурі регулювання національної економіки визначається особливостями інноваційного процесу як важливого об'єкта регулювання в умовах структурно-функціональних перетворень у країні. Державна підтримка інноваційного розвитку національної економіки значною мірою взаємопов'язана з матеріально-фінансовими відносинами, що переконливо виявляється у сучасних умовах розвитку країни. [1-2]. Значна кількість інноваційних процесів у національній економіці реалізується суб'єктами господарювання приватної форми власності, тому

інноваційні процеси виступають не як самоціль, а як засіб ефективного вирішення завдань операційної діяльності суб'єктів господарювання. Отже, суб'єкти інноваційної діяльності націлені на практичні комерційні результати інновації, тому об'єктом управління є не лише процес створення інновацій на рівні науково-технічних та фундаментальних розробок, а й комерціалізації новостворених або вдосконалених конкурентоздатних технологій, товарів, послуг [3].

Державна підтримка інноваційного розвитку національної економіки повинна орієнтуватися на системний підхід, який визначає методологію комплексного дослідження складних об'єктів природи, техніки і соціуму як систем, тобто об'єднань сегментів, які пов'язані системою відносин і які виступають як єдине ціле у відповідному середовищі. Системний підхід розглядає об'єкти державної підтримки, які сприяють інноваційному розвитку національної економіки і процесів функціонування господарюючих суб'єктів, з урахуванням і у взаємозв'язку відповідних сегментів (рис. 2).

Системно-структурний сегмент державної підтримки інноваційного розвитку національної економіки – забезпечує дослідження топології об'єкта інноваційного розвитку; системно-функціональний – дослідження функцій та функціональних зв'язків у системі національної економіки; системно-факторний – дослідження системоутворюючих факторів участі суб'єктів у інноваційному розвитку національної економіки, і, нарешті, системно-еволюційний сегмент враховує циклічність у інноваційному розвитку економіки країни.

Рис. 1. Основні напрями державної інституційної підтримки та стимулювання інновацій

Концептуальна основа державної підтримки інноваційного розвитку національної економіки спирається на забезпечення розширеного відтворення знань – найбільш важлива функція державних інституцій в аспекті інновацій, що у свою чергу вимагає збалансованого вирішення наступних завдань: модернізація та розвиток системи базових інститутів і наукових співтовариств, які продукують нові знання; вибір і підтримка стратегічних напрямів у науковій діяльності. Відтворення знань є основою функціонування інноваційної економіки, що неможливо без ефективної й

результативної системи акумулювання знань і їх практичного застосування, що, у свою чергу, ставить задачу збереження і розвитку національного середовища генерації знань і компетенцій, які повинні вирішуватися з урахуванням наступних принципів: динамічне збільшення частки інвестиційних ресурсів, які виділяються на наукові фундаментальні та прикладні дослідження, у загальному обсязі фінансування інноваційної сфери національної економіки; ресурсна підтримка повинна бути спрямована на найбільш ефективні й результативні науково-господарські структури.

Тому Національний фонд досліджень України, який було створено у 2018 р. відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» [4], повинен: стимулювати фундаментальні та прикладні інноваційні дослідження; забезпечувати реалізацію державної політики в інноваційній сфері; забезпечувати та підтримувати розвиток національного дослідницького простору та його інтеграцію до міжнародного середовища; сприяти розбудові науково-дослідницької інфраструктури у національному середовищі та інтеграції її до міжнародної складової; сприяти налагодженню науково-технічного співробітництва між відповідними секторами національної економіки; підтримувати міжнародний обмін науково-технічною інформацією; популяризацію інноваційної діяльності у національній економіці.

Інструментами модернізації та розвитку національного середовища генерації знань і компетенцій може стати розробка сучасної нормативно-правової бази, структурно-функціональні та інституційні перетворення, а також сприяння забезпеченню інноваційної сфери країни належною науково-дослідною базою й обладнанням, як показує практика країн ЄС, можливо, через створення мережі центрів колективного користування відповідною інноваційною інфраструктурою, матеріально-технічними компонентами.

Також слід зазначити, що до не менш значущих інструментів модернізації національного середовища генерації знань і компетенцій можна віднести: підтримку національних та регіональних наукових шкіл; посилення ролі провідних науково-господарських структур, які забезпечують мультикомпонентне вирішення галузевих і міжгалузевих питань прикладного характеру; реформування системи Національної академії наук України шляхом інтеграції її структурних компонентів до національних науково-дослідних університетів. Ще одне завдання, вирішення якого спрямовано на збереження національного середовища генерації знань і компетенцій, – підтримка та концентрація зусиль на пріоритетних наукових напрямках, які сфокусовані на секторальній складовій – аерокосмічні дослідження, атомні технології, біотехнології, оптоелектроніка тощо, і функціональні – нанотехнології, цифровізація, приладобудування тощо. Необхідно зауважити, що вибір пріоритетних наукових напрямів повинен бути обґрунтованим, незалежним і схвалюватися національним науковим співтовариством.

Інструментами реалізації стратегічних наукових пріоритетів можуть бути розвиток системи їх цільового фінансування через відповідні структурно-функціональні фонди підтримки і стимулювання участі в інноваційній діяльності корпоративної науки і науково-технічних структур суб'єктів господарювання будь-якого масштабу. Отже, Національний фонд досліджень України зобов'язаний: надавати грантову підтримку суб'єктам інноваційної сфери; налагоджувати наукові контакти і розповсюджувати інформацію щодо наукових досліджень у національному та міжнародному середовищі; здійснювати інвестиційну підтримку інноваційної діяльності; проводити дієві, а не декларативні наукові заходи; моніторити, діагностувати, аналізувати й оцінювати якість, ефективність і результативність інноваційних проектів.

Таким чином, на рівні державних і регіональних інституцій інноваційні процеси у національній економіці повинні враховувати: підготовку національного людського капіталу з аспектами наукової формації; векторний розвиток національної фундаментальної та прикладної науки; допомога у створенні та функціонуванні центрів, технопарків, технополісів, бізнес-інкубаторів, діяльність яких сфокусована на інноваціях; забезпечення на державному та регіональному рівні створення інноваційної інфраструктури; підтримка пріоритетних проектів, які враховують інноваційні аспекти; розміщення державних і регіональних замовлень на проведення інноваційних робіт (науково-дослідних, дослідно-конструкторських та технологічних), які забезпечують початковий попит на нововведення та потім знаходять широке застосування у національному макроекономічному середовищі; сприяння глобальній інноваційній кооперації, трансферту сучасних інноваційних технологій; стратегічні напрями інноваційної діяльності у науково-господарському комплексі країни; розвиток інноваційної цифровізації.

У національному інноваційному середовищі заходи інституційного регулювання інноваційної сфери країни визначається характером впливу: прямого або непрямого. Співвідношення прямого або непрямого впливу інституційного регулювання визначається станом національної економіки та концепцією, побудованою на ринкових засадах або централізованому регулюванні. У період фінансово-економічного спаду національної економіки, як правило, переважає кейнсіанська макроекономічна теорія, у відповідності з якою, держава повинна регулювати

економічні процеси за допомогою механізму впливу на сукупний попит: збільшення грошової маси, зниження відсоткових ставок, стимуляція інноваційної та інвестиційної діяльності. Тому недостатність попиту компенсується за рахунок бюджетного фінансування. У період зростання національної економіки інституційне регулювання обмежується, покладаючись на ринкові регулятори (попит та пропозиції) і пропонуючи суб'єктам, у тому числі інноваційно-інвестиційному сегменту, самостійно позиціонувати свою господарську діяльність у відповідності до потреб національного суспільства [3].

Зазначимо, що забезпечення інноваційного розвитку національної економіки у контексті трансформації фінансово-економічних процесів базується на поєднанні екстенсивних і інтенсивних показників соціально-економічної системи країни. Екстенсивні показники – приріст маси використаних відповідних ресурсів; інтенсивні – поліпшення якості застосовуваних ресурсів і підвищення ефективності їх використання в господарських умовах. У національній економіці можливості збільшення виробництва продукції (послуг) за рахунок екстенсивної складової значно обмежується, тому стратегічного значення для ефективного фінансово-економічного розвитку національної економіки набувають сучасні інтенсивні компоненти розвитку – підвищення якості і продуктивності праці у відповідній соціально-економічній системі. До інтенсивної складової відносяться впроваджені позитивні результати інноваційної діяльності, які збільшують віддачу від використання активів суб'єктів господарювання та забезпечують сучасні можливості для майбутнього якісного зростання результатів господарювання.

В умовах глобальних викликів державні інституції повинні сприяти спільній, у тому числі на принципах партнерства, співпраці наукового співтовариства та підприємницьких структур, яка може бути організована шляхом взаємоузгодженого пошуку та відбору пріоритетних напрямів інноваційного розвитку національної економіки. Таким чином, національні науково-дослідні університети повинні взяти на себе відповідальність за модернізацію та розвиток національної наукової школи.

Слід зазначити, що саме університетське наукове співтовариство, і в першу чергу провідні класичні університети України, мають взяти на себе відповідальність за вибір основних напрямків, на яких буде сконцентрована ресурсна підтримка наукових

пріоритетів. У національному просторі до таких пріоритетних напрямів відносяться: нанотехнології; біоіндустрія; нетрадиційні джерела енергії; ядерна енергетика; цифрові технології та ін.

Реалізація пріоритетних напрямів інноваційного розвитку національної економіки буде сприяти посиленню стратегічних конкурентних переваг країни, обумовлених її людським потенціалом, збереженню і розвитку потужної бази генерації знань і компетенцій, зосередженню обмежених ресурсів у тих сегментах, які мають національний пріоритет. Таким чином, модернізація конкурентоспроможності національної економіки за рахунок інноваційної складової створить основу для подальшої інтелектуальної експансії національного суспільства у міжнародному середовищі.

Необхідно також зазначити, що у сучасних реаліях національні суб'єкти наукової сфери зберігають міжнародні провідні позиції у галузі природничих наук – фізики, хімії, математики, географії та біології. Однак, розвиток національної науки без використання її досягнень у макроекономічному середовищі країни настільки ж неефективний, як і розвиток країни виключно на основі наукових досягнень провідних країн міжнародної економіки. Тому використання досягнень національної наукової сфери для інноваційного розвитку національної економіки вимагає формування взаємоузгодженої системи, яка забезпечує створення інновацій та їх впровадження.

Базові принципи забезпечення інноваційного розвитку національної економіки: максимальна транспарентність і прозорість; дотримання засад доброчесної конкуренції в інноваційній діяльності; масштабний мультиплікативний соціально-економічний ефект від реалізації стратегічних пріоритетів інноваційного розвитку національної економіки; обмежена кількість стратегічних пріоритетів інноваційного розвитку національної економіки, які отримують відповідну інституційну підтримку; формування стратегічних пріоритетів інноваційного розвитку національної економіки на основі діагностики та оцінки тенденцій розвитку національної інноваційної сфери; застосування цифрових технологій. Визначені принципи повинні бути покладені в основу взаємодії між державними та регіональними інституціями, підприємницькими структурами і національною науковою спільнотою з пошуку і створення нових і модернізації існуючих ринків наукомістких товарів і послуг.

Актуальним є й інноваційний розвиток національної економіки, базовими принципами якої є: адекватність можливостям і вимогам національної економіки; максимальна адаптивність; прозорість; конкурентоспроможність у міжнародній економіці; біфуркація; синергія; прогресивність; цілісність; мультиваріативність. Протягом останніх п'яти років в Україні використовується широкий перелік інструментів розвитку національної інноваційної інфраструктури, і передбачається їх подальше вдосконалення, а також використання нових інструментів, адекватних реаліям цифрової економіки. У розвитку національної інноваційної інфраструктури особлива роль відведена Центрам трансферу інноваційних технологій, які створюються у провідних університетах країни. Як правило, основні напрями діяльності таких центрів зосереджені на: інформаційній підтримці; пошуку стейкхолдерів; стартап-навчанні; екосистемі інноваційного простору.

Трансфер технологій – це послідовність дій, в ході яких нові знання, отримані в результаті фундаментальних та прикладних досліджень в університетах та науково-дослідних інституціях, вільно розповсюджуються, передаються через надання науково-технічних послуг або купуються підприємствами для впровадження в якості продукції чи технології [6]. Дослідження різноманітних підходів до обґрунтування трансферу технологій дозволяє стверджувати, що трансфер технологій передбачає передачу технологій та їх практичне використання; забезпечує суб'єктам національної економіки доступ до новітніх (інноваційних) розробок і скорочує витрати часу, фінансових, трудових і матеріальних ресурсів на одержання запланованого результату від провадження інноваційних розробок. Трансфер технологій не обмежується продажем нової ідеї, а охоплює також творчий процес винаходу, наукове дослідження, масштабне виробництво, оптимізацію, маркетинг, турботу про збутову і сервісну мережу і багато іншого [9]. Таким чином, особливістю подальшої роботи зі створення національних центрів трансферу технологій повинно стати відпрацювання механізмів партнерства державних інституцій і підприємницького середовища, що дозволить забезпечити передачу в підприємницьке середовище результатів інноваційної діяльності та розробити систему стимулів і мотивації для учасників інноваційного процесу, орієнтованих на створення інноваційної продукції.

Комплекс різноманітних заходів, які забезпечать підтримку інноваційного розвитку національної економіки: запровадження

цифрового системного управління в інноваційній діяльності; зміни митного та тарифного регулювання відносно до суб'єктів господарювання, які створюють і використовують інновації; розвиток інструментів фінансової підтримки інноваційної діяльності; розширення практики надання грантів на стадіях, що передують комерціалізації результатів інноваційної діяльності; страхування інноваційних ризиків; удосконалення механізму оподаткування інноваційних розробок; удосконалення механізму підготовки фахівців з інноваційного менеджменту. Застосування сучасних інструментів стимулювання інноваційної діяльності в національному макроекономічному просторі та подальше їх удосконалення дозволить завершити побудову національної інноваційної системи та забезпечить структурно-функціональну модернізацію економіки країни. В Україні у 2008 році була створена Академією технологічних наук спільно з Міністерством освіти і науки України Національна мережа трансферу технологій (NTTN), яка сприяє розвитку інноваційного бізнесу і комерціалізації наукоємних технологій, залученню наукового потенціалу країни в глобальний комерційний обіг. На наш погляд, Національна мережа трансферу технологій потребує повної модернізації та перегляду механізмів підтримки інноваційної діяльності на теренах України.

Таким чином, концептуальна основа державної підтримки інноваційного розвитку національної економіки повинна враховувати наступні інструменти стимулювання модернізації національної економіки в умовах впливу глобальних факторів: запровадження заходів щодо стимулювання інноваційної діяльності у національному просторі; використання суб'єктів міжнародних економічних відносин для просування національного інноваційного продукту на міжнародних ринках; забезпечення чесної конкуренції на ринку інноваційного продукту; запровадження системи довгострокових замовлень на поставку інноваційної продукції (послуг) для державних потреб і потреб національних монополій; інституційне сприяння створенню та зміцненню вертикально або горизонтально інтегрованих структур в інноваційній сфері; полегшення доступу до державної підтримки суб'єктів малого підприємництва, які займаються інноваційною діяльністю; розвиток малого інноваційного підприємництва; розробка дієвих моделей і механізмів закупівлі для державних потреб інноваційної продукції (послуг) на конкурсній і рівноправній основі; розширення механізмів

співфінансування державних і регіональних інституцій з приватними підприємницькими структурами; створення системи критеріїв ефективності та результативності інноваційної діяльності державних і регіональних інституцій, суб'єктів господарювання; стимулювання господарюючих суб'єктів до сприйняття інновацій шляхом встановлення випереджальних стандартів інноваційної продукції; стимулювання інвестиційного процесу у модернізацію національної економіки; стимулювання процесів внутрішньогалузевих і міжгалузевих трансформацій. Досліджуючи концептуальну основу державної підтримки інноваційного розвитку національної економіки, слід акцентувати увагу не тільки на підтримці інноваційної діяльності з боку державних інституцій, але на підтримці на регіональному рівні. Державна підтримка інновацій на регіональному рівні повинна бути спрямована на підвищення інноваційної привабливості регіону (територіальної громади) для нових суб'єктів господарювання. Також необхідно забезпечити інноваційну підтримку на регіональному рівні всіх суб'єктів, які задіяні у створенні інновацій, що забезпечить формування цілісного ланцюжку у розробці, впровадженні та комерційній реалізації інноваційної продукції в певному регіоні.

Висновки/ Концептуальна основа державної підтримки інноваційного розвитку національної економіки, при всьому різноманітті форм, моделей і механізмів модернізації

та розвитку інноваційного сегменту в країні, дозволяє розглядати інноваційну політику як специфічний елемент системи регулювання національної економіки під впливом ендогенних та екзогенних факторів. Характерною властивістю інноваційної політики є широта охоплення у національному макроекономічному середовищі, пропозиція інноваційних ідей, попит на результати інноваційних процесів, залучення відповідного фінансування тощо. Державні та регіональні інституції повинні забезпечити сприятливе фінансово-економічне і соціально-політичне середовище для інноваційного розвитку національної економіки. Стратегічна інноваційна політика повинна будуватися з урахуванням особливостей національного інноваційного процесу, регіонального аспекту, періодичності, імовірнісного характеру, належного ступеня інноваційного ризику, глобальності та ін. Державна підтримка інноваційного розвитку національної економіки повинна спиратися на конкурентоздатні моделі, які застосовуються у провідних країнах світу. Для міжнародної економіки характерна нерівномірність соціально-економічного розвитку між її суб'єктами, яка проявляється зокрема в інноваційній сфері, тому виникає потреба концентрації національних пріоритетів на тих сегментах наукової і науково-технічної діяльності, в яких національна економіка може домогтися лідируючого положення та суспільної значущості.

Література.

1. Кузнецов Е. А., Ломачинська І. А. Інноваційна динаміка трансформації технологічної структури економіки. *Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції*. 2018. № 30 (19), Том 2, частина 2. С. 15-22
2. Lomachynska I., Podgorna I. Innovation potential: impact on the national economy competitiveness of the EU developed countries. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2018. № 4 (1). P. 262-270.
3. Григор'єв Г. С. Теоретико-методологічні засади державного регулювання фінансово-економічних процесів в умовах глобалізації: [моногр.]. Херсон : Олді-пшос, 2017. 380 с.
4. Положення про Національний фонд досліджень України. Постанова Кабінету Міністрів України від 4 липня 2018 р. № 528. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/528-2018-%D0%BF#Text>.
5. Діяльність Центру трансферу технологій ІНТЛ НАУ за 2020 рік. URL.: http://cnt.nau.edu.ua/sites/default/files/zvit_ctt_2020.pdf
6. Зінчук Т. О., Кащук К. М. Трансфер інноваційних технологій: сутність та значення у розвитку вітчизняної економіки. *Збірник наукових праць Таврійського Державного агротехнічного університету (економічні науки)*. 2012. № 2(18). т. 4. С. 199-208.
7. Омеляненко В. А. Методичні основи оцінки потенціалу трансферу технологій. Становлення економіки України у післякризовий період: ризику та проблеми розвитку: [моногр.] / Під ред. д.е.н., проф. О. О. Непочатенко (Ч. 1). Умань: Видавець «Сочінський», 2012. С. 350-353
8. Йохна М. А., Козачок О. В. Трансфер технологій: суть, форми і значення. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2012. № 3, т. 3. С. 69-72.
9. Ямчук А. В. Теоретико-методичні основи інформаційно-аналітичного забезпечення трансферу технологій в національному господарстві. *Проблеми науки*. 2012. № 2. С. 2-7.
10. Ляшенко О. М., Олейко В. М. Модель національної системи трансферу технологій в Україні. *Економіка та держава*. 2010. № 4. С. 6-10.

References.

1. Kuznietsov, E. A., Lomachyns'ka, I. A. (2018). «Innovative dynamics of transformation of the technological structure of economics». *Sotsial'no-ekonomichnyj rozvytok rehioniv v konteksti mizhnarodnoi intehratsii*. № 30 (19), Vol. 2, part 2, pp. 15-22
2. Lomachynska, I., Podgorna, I. (2018). Innovation potential: impact on the national economy competitiveness of the EU developed countries. *Baltic Journal of Economic Studies*. № 4 (1), pp. 262-270.
3. Hryhor'iev, H. S. (2017). *Teoretyko-metodolohichni zasady derzhavnogo rehuliuвання finansovo-ekonomichnykh protsesiv v umovakh hlobalizatsii*. [Theoretical and methodological principles of state regulation of financial and economic processes in the context of globalization]. Oldi-plius. Kherson. Ukraine.
4. Polozhennia pro Natsional'nyj fond doslidzhen' Ukrainy. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy. [Regulations on the National Research Fund of Ukraine. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. Dated July 4, 2018. № 528. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/528-2018-%D0%BF#Text>.
5. Diial'nist' Tsentru transferu tekhnolohij INTL NAU za 2020 rik. [Activities of the INTL NAU Technology Transfer Center for 2020]. Available at: http://cnt.nau.edu.ua/sites/default/files/zvit_ctt_2020.pdf
6. Zinchuk, T. O., Kaschuk, K. M. (2012). «Transfer of innovative technologies: essence and significance in the development of the domestic economy». *Zbirnyk naukovykh prats' Tavrijs'koho Derzhavnogo ahrotekhnichnoho universytetu (ekono-michni nauky)*. № 2(18). Vol. 4, pp. 199-208.
7. Omel'ianenko, V. A. (2012). «Methodical bases of estimation of potential of transfer of technologies». *Stanovlennia ekonomiky Ukrainy u pisliakryzovij period: ryzyky ta problemy rozvytku*. [Formation of the economy of Ukraine in the post-crisis period: risks and problems of development]. In Nepochatenko, O. O. (ed.) (Ch. 1). Vydavets' «Sochins'kyj». Uman'. Ukraine. pp. 350-353
8. Jokhna, M. A., Kozachok, O. V. (2012). «Technology transfer: essence, forms and meaning». *Ekonomichni nauky*. № 3, Vol. 3, pp. 69-72.
9. Yamchuk, A. V. (2012). «Theoretical and methodological foundations of information and analytical support of technology transfer in the national economy». *Problemy nauky*. № 2, pp. 2-7.
10. Liashenko, O. M., Olejko, V. M. (2010). «Model of the national system of technology transfer in Ukraine». *Ekonomika ta derzhava*. № 4, pp 6-10.

Abstract

Mumladze Anzor. *Conceptual framework of state support for innovative development of the national economy*.

Introduction. The paper represents a conceptual framework based on state support for innovative development of the national economy. The main directions of state institutional support and stimulation of innovations in the national macroeconomic environment are determined. The main components of innovation in the national macroeconomic environment are identified.

The purpose of the article is to form a conceptual basis for state support for innovative development of the national economy.

Results. It is proved that the main factor of sustainable financial and economic development of the national economy in the conditions of transformation is scientific and technical progress. It was found out that the stimulation and provision of innovation and investment activity in the development of scientific and technological potential in the macroeconomic environment of the country is the main mission of state support for innovative development of the national economy. It is outlined that the reproduction of knowledge is the basis of the innovation economy, which is impossible without an effective and efficient system of knowledge accumulation and their practical application, which, in turn, aims to preserve and develop the national environment for knowledge and competence generation. Elements of the system approach to the state support for innovative development of national economy are defined.

Conclusions. It was outlined that the system approach requires the study of objects of state support that contribute to the innovative development of the national economy and the functioning processes of economic entities, taking into account the relationship of the relevant segments. It is substantiated that in the national innovation environment, measures of institutional regulation of the innovation sphere of the country are determined by the nature of direct or indirect influence. The basic development principles of the national innovation infrastructure are determined. It is proved that ensuring the innovative development of the national economy in the context of the transformation of financial and economic processes is based on a combination of extensive and intensive indicators of the socio-economic system of the country.

Key words: innovative development, national economy, financial and economic processes, state support.

Стаття надійшла до редакції 20.08.2020 р.

Бібліографічний опис статті:

Mumladze A. O. Концептуальна основа державної підтримки інноваційного розвитку національної економіки. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2020. № 4. С. 10-17.

Mumladze Anzor. *Conceptual framework of state support for innovative development of the national economy. Actual problems of innovative economy*. 2020. No. 4, pp. 10-17.